

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ กองการเจ้าหน้าที่ กลุ่มสรรหาและบรรจุแต่งตั้ง โทร./โทรสาร ๐ ๒๕๓๙ ๘๕๑๓

ที่ กษ ๐๔๐๒/ ว ๕๘๒ วันที่ ๕๗ มีนาคม ๒๕๖๘

เรื่อง ประกาศรายชื่อผู้ได้รับการคัดเลือก

เรียน ลนท./ผอ.กอง/สถาบัน/สำนัก/ศทส./สวพ. ๑ - ๘/สชช./กตบ./กพร./สนท./กปร./กกย./กวม. และ กศก.

สวร. ส่งเรื่องของนางสายชล บุญรัมย์ ตำแหน่งนักวิชาการเกษตรชำนาญการ (ตล.๒๐๗) กลุ่มวิจัย ศวร.สงขลา สวร. ขอเข้ารับการประเมินบุคคลเพื่อประเมินผลงานให้ดำรงตำแหน่งนักวิชาการเกษตรชำนาญการพิเศษ ตำแหน่งเลขที่และส่วนราชการเดิม ซึ่งกรมฯ ได้เห็นชอบการประเมินบุคคลแล้ว เมื่อวันที่ ๒๔ มีนาคม ๒๕๖๘

ขอประกาศรายชื่อผู้ได้รับการคัดเลือก ชื่อผลงาน พร้อมเค้าโครงผลงาน และสัดส่วนของผลงาน โดยสามารถดูเค้าโครงผลงาน (บทคัดย่อ) และสัดส่วนของผลงานได้จาก Website ของ กกจ. และหากประสงค์จะทักท้วงโปรดแจ้งที่ กกจ. ภายในเวลา ๓๐ วัน นับแต่วันประกาศ

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ

(นายปรัชญา วงษา)
ผู้อำนวยการกองการเจ้าหน้าที่

แบบเสนอเค้าโครงผลงานและข้อเสนอแนวคิดที่เสนอเพื่อขอรับการประเมิน

๑. ผลงาน จำนวนไม่เกิน ๓ เรื่อง (โดยเรียงลำดับความดีเด่นหรือความสำคัญ)

ผลงานลำดับที่ ๑

เรื่อง วิจัยการปรับปรุงพันธุ์มันสำปะหลัง

ทะเบียนวิจัยเลขที่ ๐๑-๑๘๘-๖๑-๐๑-๐๑-๐๐-๐๒-๖๑, ๐๑-๑๘๘-๖๑-๐๑-๐๑-๐๐-๐๓-๖๒ และ

๐๑-๑๘๘-๖๑-๐๑-๐๑-๐๐-๐๔-๖๓

ระยะเวลาดำเนินการ (เดือน ปี พ.ศ. ที่ดำเนินการ) ตุลาคม ๒๕๖๐ - กันยายน ๒๕๖๓

สัดส่วนของผลงาน

รายชื่อ/ตำแหน่ง/สังกัด ผู้ขอประเมิน/ผู้มีส่วนร่วมในผลงาน (ถ้ามี)	สัดส่วนของ ผลงาน (%)	รับผิดชอบในฐานะ
๑. นางสาวชล บุญรัมย์ ตำแหน่งนักวิชาการเกษตรชำนาญการ สังกัดกลุ่มวิจัย ศูนย์วิจัยพืชไร่สงขลา จังหวัดสงขลา สถาบันวิจัยพืชไร่และพืชทดแทนพลังงาน	๗๐	หัวหน้าการทดลอง
๒. นางสาวฉันทนา คงนคร ตำแหน่งผู้อำนวยการสำนักวิจัยและพัฒนาการเกษตร เขตที่ ๗ จังหวัดสุราษฎร์ธานี	๘	ผู้ร่วมการทดลอง
๓. นางสาวจารุภา รอดทุกข์ ตำแหน่งเจ้าพนักงานการเกษตรชำนาญงาน สังกัดกลุ่มบริการวิชาการ ศูนย์วิจัยและพัฒนาการเกษตรกระบี่ จังหวัดกระบี่ สำนักวิจัยและพัฒนาการเกษตร เขตที่ ๗ จังหวัดสุราษฎร์ธานี	๗	ผู้ร่วมการทดลอง
๔. นางเมธพร นาคเกลี้ยง ตำแหน่งนักวิชาการเกษตรชำนาญการพิเศษ สังกัดกลุ่มวิจัยและพัฒนา ศูนย์วิจัยและพัฒนาการเกษตรพัทลุง จังหวัดพัทลุง สำนักวิจัยและพัฒนาการเกษตร เขตที่ ๘ จังหวัดสงขลา	๕	ผู้ร่วมการทดลอง
๕. นางสาวนิภาภรณ์ ชูสินวน ตำแหน่งนักวิชาการเกษตรชำนาญการ สังกัดกลุ่มวิจัย ศูนย์วิจัยพืชสวนชุมพร จังหวัดชุมพร สถาบันวิจัยพืชสวน ปฏิบัติงานที่ ศูนย์วิจัยและพัฒนาเมล็ดพันธุ์พืชสุราษฎร์ธานี จังหวัดสุราษฎร์ธานี กองวิจัยพัฒนาเมล็ดพันธุ์พืช	๕	ผู้ร่วมการทดลอง
๖. นางสาวศรัณญา ใจพะยัค ตำแหน่งนักวิชาการเกษตรชำนาญการพิเศษ สังกัดกลุ่มควบคุมตามพระราชบัญญัติ สำนักวิจัยและพัฒนา การเกษตร เขตที่ ๘ จังหวัดสงขลา	๕	ผู้ร่วมการทดลอง

เค้าโครงผลงาน (บทคัดย่อ)

การศึกษาวิจัยโครงการนี้เพื่อเปรียบเทียบพันธุ์และคัดเลือกมันช์หนูสายพันธุ์ดีเด่นที่ให้ผลผลิตสูงซึ่งได้จากการรวบรวมเชื้อพันธุ์กรรมจากแหล่งต่างๆในพื้นที่ภาคใต้ โดยมีพันธุ์ควนเนียง ๑ เป็นพันธุ์เปรียบเทียบ ขั้นตอนการเปรียบเทียบพันธุ์เบื้องต้น ดำเนินการระหว่างเดือนตุลาคม ๒๕๖๐-กันยายน ๒๕๖๑ ณ ศูนย์วิจัยพืชไร่สงขลา ทำการปลูกทดสอบและประเมินผลผลิต จำนวน ๑๖ สายพันธุ์ พบว่าให้ผลผลิตหัวรวม (ใหญ่ กลาง และเล็ก) ระหว่าง ๑,๑๗๓-๓,๗๗๑ กิโลกรัมต่อไร่ ขั้นตอนการเปรียบเทียบมาตรฐาน ดำเนินการระหว่างเดือนตุลาคม ๒๕๖๑-กันยายน ๒๕๖๒ ณ ศูนย์วิจัยพืชไร่สงขลาและศูนย์วิจัยและพัฒนาการเกษตรกระบี่ ปลูกทดสอบและประเมินผลผลิต จำนวน ๑๔ สายพันธุ์ พบว่าให้ผลผลิตหัวรวมอยู่ระหว่าง ๑,๐๘๗-๒,๑๘๘ กิโลกรัมต่อไร่ และขั้นตอนการเปรียบเทียบในไร่เกษตรกร ปลูกทดสอบและประเมินผลผลิต จำนวน ๗ สายพันธุ์ ดำเนินการ ๕ สภาพแวดล้อม ได้แก่ สงขลา กระบี่ สุราษฎร์ธานี พัทลุงและนราธิวาส มีผลผลิตหัวรวมอยู่ระหว่าง ๑,๖๓๗-๒,๕๑๓ กิโลกรัมต่อไร่ ผลการทดลองจากการเปรียบเทียบพันธุ์ ๓ ขั้นตอน สามารถคัดเลือกมันช์หนูสายพันธุ์ดีเด่น HP๑๒ และ HP๐๙ ซึ่งให้ผลผลิตหัวรวมเฉลี่ย ๒,๗๐๘ และ ๒,๖๔๓ กิโลกรัมต่อไร่ ตามลำดับ และให้ผลผลิตที่จำหน่ายได้ (หัวใหญ่-กลาง) จำนวน ๑,๕๘๒ และ ๑,๔๒๗ กิโลกรัมต่อไร่ ตามลำดับ ใช้การวิเคราะห์ GGE-biplot เป็นเครื่องมือช่วยในการประเมินพันธุ์กรรมของมันช์หนูสายพันธุ์ดีเด่นจากขั้นตอนการเปรียบเทียบในไร่เกษตรกรของมันช์หนู จำนวน ๗ สายพันธุ์ ซึ่งดำเนินการใน ๕ สภาพแวดล้อมของลักษณะผลผลิตหัวรวม (ใหญ่ กลาง เล็ก) พบว่าความแปรปรวนรวม ๙๒.๖ แยกเป็น PC๑ (๘๐.๗%) และ PC๒ (๑๑.๙%) แสดงว่าผลผลิตมีอิทธิพลในการแสดงออกของพันธุ์มากกว่าความมีเสถียรภาพของพันธุ์ การประเมินคุณค่าทางพันธุกรรมพบว่าสายพันธุ์ HP๑๒ และ HP๐๙ มีคุณค่าของสายพันธุ์สูงกว่าพันธุ์เปรียบเทียบ (ควนเนียง ๑) ทั้งสองสายพันธุ์สามารถปรับตัวได้ดีในสภาพแวดล้อมจังหวัดสงขลา กระบี่ และพัทลุง

ผลงานลำดับที่ ๒

เรื่อง ศึกษาฤดูกาลเก็บเกี่ยวอ้อยที่เหมาะสมในการทำน้ำอ้อยเข้มข้น

ทะเบียนวิจัยเลขที่ ๐๑-๐๕-๕๙-๐๒-๐๒-๐๐-๐๑-๖๒

ระยะเวลาดำเนินการ (เดือน ปี พ.ศ. ที่ดำเนินการ) ตุลาคม ๒๕๖๑ - กันยายน ๒๕๖๓

สัดส่วนของผลงาน

รายชื่อ/ตำแหน่ง/สังกัด ผู้ขอประเมิน/ผู้มีส่วนร่วมในผลงาน (ถ้ามี)	สัดส่วนของ ผลงาน (%)	รับผิดชอบในฐานะ
๑. นางสาวชล บุญรัมย์ ตำแหน่งนักวิชาการเกษตรชำนาญการ สังกัดกลุ่มวิจัย ศูนย์วิจัยพืชไร่สงขลา จังหวัดสงขลา สถาบันวิจัยพืชไร่และพืชทดแทนพลังงาน	๘๐	หัวหน้าการทดลอง
๒. นางพรอมา แซ่แซ่ ตำแหน่งนักวิชาการเกษตรชำนาญการ สังกัดกลุ่มวิจัย ศูนย์วิจัยพืชไร่สงขลา จังหวัดสงขลา สถาบันวิจัยพืชไร่และพืชทดแทนพลังงาน	๑๐	ผู้ร่วมการทดลอง
๔. นางสาวยุพาพร ศรีหลิ้ง ตำแหน่งเจ้าพนักงานการเกษตรปฏิบัติงาน สังกัดกลุ่มวิจัย ศูนย์วิจัยพืชไร่สงขลา จังหวัดสงขลา สถาบันวิจัยพืชไร่และพืชทดแทนพลังงาน	๕	ผู้ร่วมการทดลอง
๕. นางภัทรวลัญช์ หิรัญกุล ตำแหน่งเจ้าพนักงานการเกษตรชำนาญการ สังกัดกลุ่มบริการวิชาการ ศูนย์วิจัยและพัฒนาการ เกษตรเพชรบูรณ์ จังหวัดเพชรบูรณ์ สำนักวิจัยและพัฒนาการเกษตร เขตที่ ๒ จังหวัดพิษณุโลก	๕	ผู้ร่วมการทดลอง

เค้าโครงผลงาน (บทคัดย่อ)

น้ำอ้อยสดมีอายุการเก็บรักษาสั้น การนำมาแปรรูปจึงช่วยลดความเสี่ยงจากการจำหน่ายน้ำอ้อยไม่หมดหรือปริมาณล้นตลาดและเพิ่มการใช้ประโยชน์ การศึกษาฤดูกาลเก็บเกี่ยวสามารถนำไปปรับใช้เพื่อให้ได้ผลผลิตสูงสุด การทดลองนี้จึงมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาฤดูกาลเก็บเกี่ยวอ้อยที่เหมาะสมในการทำน้ำอ้อยเข้มข้นภายใต้สภาพอาศัยน้ำฝน ดำเนินการที่ศูนย์วิจัยพืชไร่สงขลา ระหว่างเดือนตุลาคม ๒๕๖๑- กันยายน ๒๕๖๓ วางแผนการทดลองแบบ Randomized Completely Block จำนวน ๕ ซ้ำ กรรมวิธีคืออ้อยคั้นน้ำ ๓ พันธุ์/โคลน ได้แก่ มาเลเซีย กวก.สุพรรณบุรี ๕๐ และโคลน UTJ๑๐-๑๙ บันทึกข้อมูลผลผลิต องค์ประกอบผลผลิตและปริมาณน้ำอ้อยเข้มข้นของอ้อยปลูกที่อายุ ๑๒ เดือน ในฤดูแล้ง (เดือนมีนาคม ๒๕๖๓) และฤดูฝน (เดือนกันยายน ๒๕๖๓) ผลการทดลองพบว่า อ้อยปลูกที่เก็บเกี่ยวจากฤดูแล้งให้ผลผลิตอยู่ระหว่าง ๙.๐๔-๑๑.๑ ตันต่อไร่ ปริมาณน้ำอ้อยอยู่ระหว่าง ๒,๗๐๓-๔,๓๑๒ ลิตรต่อไร่ ค่าความหวานอยู่ระหว่าง ๑๙.๕-๒๑.๒ องศาบริกซ์ และมีปริมาณน้ำอ้อยเข้มข้นอยู่ระหว่าง ๕๙๙-๘๗๙ ลิตรต่อไร่ อ้อยปลูกที่เก็บเกี่ยวฤดูฝนให้ผลผลิตอยู่ระหว่าง ๒.๖๒-๗.๓๗ ตันต่อไร่ ปริมาณน้ำอ้อยอยู่ระหว่าง ๗๖๑-๒,๑๒๕ ลิตรต่อไร่ ค่าความหวานอยู่ระหว่าง ๑๗.๔-๒๐.๒ องศาบริกซ์ และปริมาณน้ำอ้อยเข้มข้นมีค่าอยู่ระหว่าง ๑๖๙-๔๒๗ ลิตรต่อไร่ นำข้อมูลผลผลิต ปริมาณน้ำอ้อย ค่าความหวานและน้ำอ้อยเข้มข้น มาวิเคราะห์ความแปรปรวนรวมของ ๒ ฤดูเก็บเกี่ยวเพื่อเปรียบเทียบ พบว่า ผลผลิต ปริมาณน้ำอ้อยและปริมาณน้ำอ้อยเข้มข้นไม่มีปฏิสัมพันธ์ระหว่างพันธุ์กับฤดูเก็บเกี่ยว ด้านค่าความหวาน พบว่ามีปฏิสัมพันธ์ระหว่างพันธุ์กับฤดูเก็บเกี่ยว โดยพันธุ์มาเลเซียที่เก็บเกี่ยวฤดูแล้งมีค่าความหวานสูงสุดเฉลี่ย ๒๑.๒ องศาบริกซ์ ไม่แตกต่างทางสถิติอย่างมีนัยสำคัญกับโคลน UTJ๑๐-๑๙ (๒๐.๑๖ องศาบริกซ์) แต่แตกต่างทางสถิติอย่างมีนัยสำคัญกับพันธุ์ กวก.สุพรรณบุรี ๕๐ ที่มีค่าความหวานเฉลี่ยต่ำสุด ๑๙.๕ องศาบริกซ์ และการเก็บเกี่ยวพันธุ์ กวก.สุพรรณบุรี ๕๐ ในฤดูฝนพบว่าให้ค่าความหวานสูงสุดเฉลี่ย ๒๐.๒ องศาบริกซ์ แตกต่างทางสถิติอย่างมีนัยสำคัญกับพันธุ์มาเลเซียและโคลน UTJ๑๐-๑๙ ที่มีค่าความหวาน ๑๗.๔ และ ๑๗.๖ องศาบริกซ์ ตามลำดับ

ผลงานลำดับที่ ๓

เรื่อง การเปรียบเทียบในไร่เกษตรกรพันธุ์ข้าวโพดข้าวเหนียว

ทะเบียนวิจัยเลขที่ ๐๑-๑๓-๕๕-๐๑-๐๒-๐๐-๐๕-๕๕

ระยะเวลาดำเนินการ (เดือน ปี พ.ศ. ที่ดำเนินการ) ตุลาคม ๒๕๖๓ - กันยายน ๒๕๖๔

สัดส่วนของผลงาน

รายชื่อ/ตำแหน่ง/สังกัด ผู้ขอประเมิน/ผู้มีส่วนร่วมในผลงาน	สัดส่วนของ ผลงาน (%)	รับผิดชอบในฐานะ
๑. นางสาวชล บุญรัมย์ ตำแหน่งนักวิชาการเกษตรชำนาญการ สังกัดกลุ่มวิจัย ศูนย์วิจัยพืชไร่สงขลา จังหวัดสงขลา สถาบันวิจัยพืชไร่และพืชทดแทนพลังงาน	๘๐	หัวหน้าการทดลอง
๒. นางสาววรรณมน มงคล ตำแหน่งนักวิชาการเกษตรชำนาญการ สังกัดกลุ่มวิจัย ศูนย์วิจัยพืชไร่ชัยนาท จังหวัดชัยนาท สถาบันวิจัยพืชไร่และพืชทดแทนพลังงาน	๘	ผู้ร่วมการทดลอง
๓. นายฉลอง เกิดศรี ตำแหน่งผู้อำนวยการศูนย์ (นักวิชาการเกษตรชำนาญการพิเศษ) สังกัดศูนย์วิจัยพืชไร่ชัยนาท จังหวัดชัยนาท สถาบันวิจัยพืชไร่และพืชทดแทนพลังงาน	๖	ผู้ร่วมการทดลอง
๔. นางพรอมา แข่งแซ่ ตำแหน่งนักวิชาการเกษตรชำนาญการ สังกัดกลุ่มวิจัย ศูนย์วิจัยพืชไร่สงขลา จังหวัดสงขลา สถาบันวิจัยพืชไร่และพืชทดแทนพลังงาน	๖	ผู้ร่วมการทดลอง

เค้าโครงผลงาน (บทคัดย่อ)

การทดลองนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อคัดเลือกพันธุ์ข้าวโพดข้าวเหนียวลูกผสมที่ให้ผลผลิตสูงและสามารถปรับตัวได้ดีในสภาพแวดล้อมจังหวัดสงขลา ประเทศไทย การเปรียบเทียบพันธุ์ข้าวโพดข้าวเหนียวลูกผสมดำเนินการในฤดูฝน เดือนกรกฎาคม-สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๖๓ โดยปลูกทดสอบพันธุ์ข้าวโพดข้าวเหนียว จำนวน ๓ พันธุ์ ร่วมกับพันธุ์เปรียบเทียบซึ่งเป็นพันธุ์การค้าของภาคเอกชนและภาครัฐ จำนวน ๕ พันธุ์ ได้แก่ สวีทไวโอเล็ต สวีทเว็กซ์ ๒๕๔ ไวโอเล็ตไวท์ ๙๒๖ ชัยนาท ๘๔-๑ และ ชัยนาท ๒ วางแผนการทดลองแบบสุ่มสมบูรณ์ในบล็อก (Randomized Complete Block) จำนวน ๓ ซ้ำ ผลการทดลองพบว่าข้าวโพดข้าวเหนียวลูกผสมดีเด่นพันธุ์ CNW๑๗๒๓ ให้ผลผลิตฝักสดสูง โดยมีผลผลิตฝักสดก่อนปอกเปลือกและหลังปอกเปลือกเท่ากับ ๑,๙๔๔ และ ๑,๑๕๓ กิโลกรัมต่อไร่ ตามลำดับ ไม่แตกต่างทางสถิติกับพันธุ์ไวโอเล็ตไวท์ ๙๒๖ ที่ให้ผลผลิตสูงสุด โดยมีผลผลิตฝักสดก่อนปอกเปลือกและหลังปอกเปลือกเท่ากับ ๒,๑๐๖ และ ๑,๓๗๖ กิโลกรัมต่อไร่ ตามลำดับ

๒. ข้อเสนอแนวคิด จำนวน ๑ เรื่อง

เรื่อง การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตมันสำหรั่งในพื้นที่ภาคใต้

๓. ชื่อผลงานเผยแพร่ (ถ้ามี)

- ๓.๑ ศึกษากระบวนการจัดการการผลิตปาล์มน้ำมันสำหรับผลิตไบโอดีเซลของเกษตรกรจังหวัดตรังและจังหวัดกระบี่
- ๓.๒ งานผลิตปาล์มน้ำมันของกรมวิชาการเกษตร
- ๓.๓ ผลของอายุเก็บเกี่ยวที่แตกต่างกันต่อผลผลิตอ้อยคั้นน้ำโคลนดีเด่นในเขตภาคใต้
- ๓.๔ การเปรียบเทียบพันธุ์ในไร่เกษตรกรมันสำหรั่ง
- ๓.๕ การเปรียบเทียบมาตรฐานพันธุ์มันสำหรั่ง
- ๓.๖ การแปรรูปอ้อยคั้นน้ำ
- ๓.๗ การทดสอบพันธุ์ข้าวโพดข้าวเหนียวในจังหวัดสงขลา
- ๓.๘ มันสำหรั่ง พืชอัตลักษณ์ของภาคใต้
- ๓.๙ ศูนย์วิจัยพืชไร่สงขลากับการพัฒนาพันธุ์ถั่วหรั่ง

๔. ชื่อเอกสารวิชาการ (ถ้ามี)

- ๔.๑ มันสำหรั่ง พืชอัตลักษณ์พื้นถิ่นภาคใต้

แบบการเสนอข้อเสนอแนวความคิดการพัฒนาหรือปรับปรุงงาน

ชื่อผู้ขอประเมิน นางสาวชล บุญรัมย์ ตำแหน่งนักวิชาการเกษตรชำนาญการ (ตำแหน่งเลขที่ ๒๐๗)

สังกัดกลุ่มวิจัย ศูนย์วิจัยพืชไร่สงขลา จังหวัดสงขลา สถาบันวิจัยพืชไร่และพืชทดแทนพลังงาน กรมวิชาการเกษตร

ขอประเมินบุคคลเพื่อแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งนักวิชาการเกษตรชำนาญการพิเศษ (ตำแหน่งเลขที่ ๒๐๗)

สังกัดกลุ่มวิจัย ศูนย์วิจัยพืชไร่สงขลา จังหวัดสงขลา สถาบันวิจัยพืชไร่และพืชทดแทนพลังงาน กรมวิชาการเกษตร

๑. เรื่อง การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตมันขึ้นหนูในพื้นที่ภาคใต้

๒. หลักการและเหตุผล

พืชหัวเป็นอาหารที่มีความสำคัญรองจากธัญพืชจำพวกข้าวและพืชตระกูลถั่ว มันขึ้นหนูเป็นพืชหัวพื้นเมืองของภาคใต้ จัดความสำคัญอยู่ในพวกพืชหัวรอง เช่นเดียวกับบุก กลอย เผือก ท้าวยายม่อม บอน มันแกว ฯลฯ คือเป็นพืชที่มีการบริโภคเป็นปริมาณน้อย มีศักยภาพสำหรับเพื่อเป็นอาหารสำรองหรือเสริมการใช้ประโยชน์รองจากพืชหัวหลักเช่น มันสำปะหลัง มันฝรั่งและมันเทศ ที่มีการใช้ประโยชน์และมีมูลค่าทางเศรษฐกิจสูงกว่า เป็นพืชที่มีการบริโภคเป็นปริมาณมาก แต่อย่างไรก็ตามด้วยจำนวนประชากรโลกที่เพิ่มขึ้น ทำให้ปัจจุบันต้องหันมาใส่ใจและทบทวนศักยภาพของพืชหัวรองเหล่านี้ เป็นการลดการพึ่งพาพืชหลักชนิดใดชนิดหนึ่งที่มากเกินไป มันขึ้นหนูมีต้นกำเนิดจากทวีปแอฟริกาหลังจากนั้นได้แพร่กระจายพันธุ์ไปยังทวีปอื่นๆ จัดเป็นพืชรับประทานหัวเหมือนมันเทศและมันฝรั่ง เป็นพืชที่ให้แป้งซึ่งถือเป็นอาหารหลักของมนุษย์ ราคาถูกและปลอดภัย เนื่องจากในกระบวนการปลูกใช้สารเคมีน้อย ในทวีปแอฟริกาจัดเป็นแหล่งอาหารที่สำคัญถือเป็นความมั่นคงทางด้านอาหารในครัวเรือนในปัจจุบันจึงมีการศึกษาวิจัยเพื่อศักยภาพของพืชหัวรองอย่างมันขึ้นหนูมาใช้ประโยชน์เพิ่มขึ้น มีคุณค่าทางเศรษฐกิจและสังคมหลายประการ เป็นอาหารทั้งมนุษย์ ปศุสัตว์และเป็นแหล่งรายได้สำคัญสำหรับครอบครัวในชนบท ทนทานต่อดินที่มีความอุดมสมบูรณ์ต่ำและไม่มีปัญหาจากลม เนื่องจากลำต้นแผ่ไปในแนวราบ ดังนั้นในแง่ของการเพาะปลูกจึงเป็นพืชที่ใช้ปัจจัยในการผลิตต่ำ (Safwan and Mohammed, ๒๐๑๖) สามารถปลูกได้ทั้งในเขตร้อนและกึ่งเขตร้อน มันขึ้นหนูมีสารสำคัญใช้ประโยชน์ทางการแพทย์ได้ สามารถนำมาประยุกต์ใช้เพื่อการรักษาจึงมีสรรพคุณทางยา ในตำรายาพื้นบ้านใช้ใบมันขึ้นหนูต้มรักษาโรคบิด เลือดในปัสสาวะ และต่อหิน (Schipper, ๒๐๐๐) เนื่องจากมันขึ้นหนูจัดอยู่วงศ์เดียวกับพืชจำพวกมัน (Lamiaceae) ดังนั้นในใบมันขึ้นหนูจึงมีน้ำมันหอมระเหยที่มีฤทธิ์ต่อต้านแบคทีเรียแกรมลบโดยเฉพาะอย่างยิ่ง *E. coli* (Sathyan *et al.*, ๒๐๑๘) และในหัวยังมีคุณสมบัติทางยาที่มีน้ำมันหอมระเหยพวกฟลาโวนอยด์ (flavonoids) ที่ช่วยลดระดับคอเลสเตอรอลในเลือดได้ (Chauhan *et al.*, ๒๐๒๒) มันขึ้นหนูยังสามารถปลูกได้ในสภาพภูมิอากาศที่หลากหลาย จึงมีศักยภาพในการกระจายพันธุ์ไปยังระบบเกษตรอื่นๆได้ดี (Mishra *et al.*, ๒๐๒๒)

มันขึ้นหนูจัดอยู่ในกลุ่มพืชหัวที่สามารถทดแทนข้าวอยู่ในวัฒนธรรมการบริโภคและวิถีของคนในชุมชนภาคใต้ เป็นพืชท้องถิ่นที่เกษตรกรนิยมปลูก ความต้องการใช้ประโยชน์มันขึ้นหนูมีตลอดปี และด้วยสภาพสังคมปัจจุบันที่มีระบบการสื่อสารการตลาดออนไลน์และการขนส่งที่รวดเร็ว ทำให้มีแนวโน้มขยายตัวเพิ่มขึ้น การบริโภคเป็นที่แพร่หลายไม่เฉพาะภาคใต้ กรมส่งเสริมการเกษตร (๒๕๖๗) รายงานสถานการณ์การเพาะปลูกมันขึ้นหนู พบว่า ปีเพาะปลูก ๒๕๖๖ มีพื้นที่ปลูกทั้งหมด ๙๖๐ ไร่ คิดเป็นผลผลิต ๓๗๖,๑๗๐ กิโลกรัม โดยจังหวัดสุราษฎร์ธานีปลูกมากที่สุดถึง ๘๓๔ ไร่ ผลผลิตเฉลี่ย ๕๑๐ กิโลกรัมต่อไร่ อย่างไรก็ตามจากการสำรวจสภาพพื้นที่

ปลูกและแหล่งที่มาของมันขี้หนูในท้องตลาด พบว่า มันขี้หนูปลูกมากในหลายจังหวัด เช่น พัทลุง นครศรีธรรมราช ตรัง กระบี่และสงขลา เนื่องจากมันขี้หนูเป็นกลุ่มพืชขนาดเล็ก ข้อมูลพื้นที่ปลูกได้จากเกษตรกรที่มาขึ้นทะเบียนเกษตรกรกับกรมส่งเสริมการเกษตร จึงคาดการณ์ว่าผลผลิตสำหรับการบริโภคหรือใช้ประโยชน์ในรูปแบบอื่นๆจะมีมากกว่าที่ได้บันทึกไว้ เพื่อส่งเสริมให้เกิดการนำมันขี้หนูมาใช้ประโยชน์ให้แพร่หลายมากขึ้น เพื่อเพิ่มมูลค่าและสร้างทางเลือกใหม่ๆสำหรับผู้บริโภค จึงควรมีการศึกษาวิจัยเทคโนโลยีเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต ซึ่งมันขี้หนูเป็นพืชที่มีองค์ความรู้น้อย เกษตรกรส่วนใหญ่ยังปลูกมันขี้หนูโดยวิถีวัฒนธรรมการเกษตรที่สืบทอดกันมา การศึกษาวิจัยยังขาดอีกหลายมิติ โดยเฉพาะด้านพันธุ์และวิธีการเกษตรกรรมที่เหมาะสม

๓. บทวิเคราะห์/แนวความคิด/ข้อเสนอ และข้อจำกัดที่อาจเกิดขึ้นและแนวทางแก้ไข

มันขี้หนูเป็นพืชหัวพื้นเมือง มีคุณค่าทางเศรษฐกิจน้อย ดังนั้นการศึกษาวิจัยเพื่อสร้างองค์ความรู้เพิ่มจึงสำคัญในแง่ช่วยรักษาความหลากหลายของพืชอาหารและสร้างความมั่นคงทางด้านอาหาร ทำให้เกษตรกรสามารถพึ่งพาตนเองได้ โดยทั่วไปเกษตรกรมักปลูกมันขี้หนูในพื้นที่ไม่มาก การปลูกและดูแลรักษายังเป็นแบบดั้งเดิม กล่าวคือ ไม่มีการดูแลบำรุงรักษาแปลง อาศัยต้นทุนจากธรรมชาติเพียงอย่างเดียว ส่งผลให้ผลผลิตตกต่ำ การใช้ประโยชน์ยังไม่แพร่หลาย ปัจจัยสำคัญที่เป็นข้อจำกัดในการผลิตพืชมันขี้หนู ได้แก่

๑. การขาดแคลนพันธุ์ดี ในปัจจุบันสายพันธุ์ที่ได้จากการรวบรวมและผ่านการทดสอบการให้ผลผลิตเบื้องต้นมาแล้วระยะหนึ่ง พบว่าเป็นพันธุ์ที่มีลักษณะดีและให้ผลผลิตสูงคือ คือ สายพันธุ์ควนเนียง ๑ และพัทลุง ๓ เป็นพันธุ์ที่ปลูกกันทั่วไปเป็นลักษณะพันธุ์ละที่ปลูกต่อกันมา ซึ่งยังไม่ได้เป็นพันธุ์ที่รับรองโดยกรมวิชาการเกษตร มันขี้หนูมีลักษณะไม่พึงประสงค์หลายประการ เช่น การมีหัวขนาดเล็กจำนวนมาก การแตกแขนงของหัว รวมถึงต้องการแรงงานจำนวนมากในการผลิต การปรับปรุงพันธุ์มันขี้หนูเพื่อเพิ่มผลผลิตและขนาดหัวจึงเป็นสิ่งสำคัญ ดังนั้นจึงจำเป็นต้องพัฒนาพันธุ์ที่ให้ผลผลิตสูง มีหัวขนาดใหญ่ ลดการแตกแขนงของหัว นอกจากนี้มันขี้หนูยังออกดอกน้อย บางพันธุ์แทบไม่พบการออกดอก ปัจจัยเหล่านี้เป็นข้อจำกัดในการปรับปรุงพันธุ์ จึงเป็นพืชที่เสี่ยงต่อการสูญพันธุ์ในอนาคต นอกจากนี้เกษตรกรมักใช้หัวพันธุ์ขนาดเล็กปลูกในปีถัดไป การเลือกใช้หัวพันธุ์ขนาดเล็กปลูกทุกปี ยิ่งทำให้มีโอกาสได้หัวเล็กลงเรื่อยๆ ปัจจัยเหล่านี้ยังส่งผลให้เกิดลักษณะด้อยลงไป

๒. มันขี้หนูมีฐานพันธุ์กรรมค่อนข้างแคบ การเก็บรวบรวมรักษาเชื้อพันธุ์ รวมถึงการใช้สารเคมีเพื่อเพิ่มความหลากหลายทางพันธุกรรม เป็นการขยายฐานพันธุกรรมให้กว้างขึ้น นอกจากนี้ให้นำเครื่องมือเลกุลมาใช้จะเป็นข้อมูลบ่งชี้ในความแตกต่างของพันธุ์ เพื่อประโยชน์ด้านการอนุรักษ์ความหลากหลายทางพันธุกรรมและการปรับปรุงพันธุ์ในอนาคต

๓. การเกษตรกรรม เกษตรกรส่วนใหญ่ปลูกมันขี้หนูโดยอาศัยต้นทุนตามธรรมชาติ ทำให้ผลผลิตตกต่ำ นอกจากนี้การศึกษาวิจัยเทคโนโลยีเพื่อเพิ่มผลผลิต เช่น ดิน ปุ๋ย ศัตรูพืช ฯลฯ ยังมีองค์ความรู้ที่จำกัด

๔. การศึกษาลักษณะคุณภาพภายในของหัวมันขี้หนู เพื่อทราบคุณค่าทางโภชนาการและสารต้านอนุมูลอิสระที่สำคัญ เนื่องจากมันขี้หนูมีสารพฤกษเคมีจำนวนมากอยู่ในหัวแสดงให้เห็นถึงสามารถนำมาประยุกต์ใช้เพื่อการรักษาและมีสรรพคุณทางยา สามารถใช้เพื่อการรับประทานอาหารเป็นยา เป็นทางเลือกสำหรับเกษตรกรหรือผู้บริโภคที่คำนึงถึงสุขภาพ

๕. การศึกษาวิจัยด้านการแปรรูปมันขี้หนูเพื่อยืดอายุการเก็บรักษา โดยทั่วไปมันขี้หนูมีผลผลิตปีละครั้ง การทำให้มันขี้หนูรับประทานได้ทุกฤดูกาล เป็นการเพิ่มช่องทางการใช้ประโยชน์ ส่งเสริมให้เกิดการนำวัตถุดิบจากธรรมชาติและมีคุณประโยชน์มาใช้อย่างแพร่หลายมากขึ้น และสามารถเพิ่มมูลค่าของผลิตผลทางการเกษตรเป็นทางเลือกใหม่ๆสำหรับผู้บริโภค

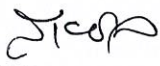
๔. ผลที่คาดว่าจะได้รับ

๑. องค์ความรู้ด้านเทคโนโลยีด้านพันธุ์ การผลิต คุณค่าทางสารอาหารสำคัญ และเทคโนโลยีการแปรรูป ที่เพิ่มขึ้น ทำให้สร้างการรับรู้ในวงกว้าง ช่วยอนุรักษ์ความหลากหลายทางพันธุกรรม เป็นการสร้างมูลค่าและคุณค่าพืช

๒. มันขี้หนูนอกจากผลิตสำหรับการบริโภคในครัวเรือนยังจำหน่ายเป็นรายได้เสริม เหมาะสมกับบริบท การปลูกพืชในพื้นที่ภาคใต้ที่นิยมปลูกแซมพืชหลัก เช่น ยางพารา ปาล์มน้ำมัน สร้างรายได้เพิ่มก่อนพืชหลัก ยังไม่ให้ผลผลิตในช่วงที่ยังไม่มีปัญหาห่มเงา มันขี้หนูจึงสามารถปลูกเป็นพืชเสริมรายได้ โดยเกษตรกรรายย่อยที่มี กำลังหรือทุนน้อย ช่วยขับเคลื่อนการพัฒนาเศรษฐกิจของชุมชนพื้นถิ่นหรือเศรษฐกิจฐานราก เสริมสร้างให้เกิดการ พึ่งพาตนเองและความมั่นคงทางด้านอาหาร

๕. ตัวชี้วัดความสำเร็จ

๑. ข้อมูลด้านการจัดการเทคโนโลยีการผลิตมันขี้หนูที่เหมาะสมสามารถช่วยปรับปรุงคุณภาพและ ผลผลิตให้เพิ่มขึ้น เกษตรกรสนใจปลูกมันขี้หนูเพิ่มขึ้น สามารถพัฒนาต่อยอดหรือนำไปปรับใช้ เพื่อให้เกิด ผลลัพธ์ทางเลือกใหม่ให้ผู้บริโภค

(ลงชื่อ)

(นางสาวชล บุญรัมย์)

ผู้ขอประเมิน

(วันที่) ๑๗ / ธันวาคม / ๒๕๖๗